

## การเตรียมความพร้อม ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติการพยาบาลมารดา และทารก 1 ของนักศึกษาพยาบาลต่อการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วย ในมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง จังหวัดบุรีรัมย์

สุธัญทิพ จารุวัชรวิงศ์\*, ธัญญาสิริ ธันยสวัสดิ์\*\*<sup>a</sup>, พิงคำ พงศ์นภารักษ์\*\*, ชื่นชีพ งามจบ\*\*

### บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ความรู้ ทักษะ การปฏิบัติการพยาบาลมารดา และทารก 1 ความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลและความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ การปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น บุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2567 รายวิชาการพยาบาลมารดาและทารก 1 จำนวน 139 คนโดยกลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดเรียนการสอนด้วยทฤษฎีและฝึกหัดปฏิบัติการเป็นเวลา 5 วัน เครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบวัดความรู้ การพยาบาลมารดาและทารก 1 จากการเรียนการสอน 2) แบบสอบถามทัศนคติในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 บนหอผู้ป่วย 3) แบบประเมินการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 หลังจากฝึกสิ้นสุดลง 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลมีค่าความเชื่อมั่น แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วย Pearson's correlation coefficients

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับสูงร้อยละ 86.34 ทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$ =4.73, SD=0.489) การปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$ =4.46, SD=0.589) ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$ =4.48, SD=0.632) และการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ  $r=0.999$ ,  $p=0.01$

**คำสำคัญ:** ความรู้; ทักษะ; การปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1; นักศึกษาพยาบาล

\* อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก

\*\* อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์

<sup>a</sup> Corresponding author: ธัญญาสิริ ธันยสวัสดิ์ Email: thanyasiri.th@western.ac.th

รับบทความ: 22 มิ.ย. 68; รับบทความแก้ไข: 6 ก.ค. 68; ตอบรับตีพิมพ์: 6 ก.ค. 68; ตีพิมพ์ออนไลน์: 7 ส.ค. 68

## Readiness, Knowledge, Attitude, and Maternal-Child Nursing Practice of Nursing Students in Clinical Training at a Private University in Buriram Province

Sutantip Jaruwathareewong<sup>\*</sup>, Thanyasiri Thanyasawad<sup>\*\*a</sup>,  
Phingkum Phongnapharak<sup>\*\*</sup>, Chuencheep Ngamjob<sup>\*\*</sup>

### Abstract

The objectives of this descriptive research were to study knowledge, attitudes, practices, and satisfactions on and relationships between knowledge, attitudes, practices and satisfactions among nursing students on Maternal and Newborn Nursing 1 course. Samples were 139 third-year nursing students attending the Maternal and Newborn Nursing 1 from the Faculty of Nursing, Western University, Buriram Campus, in 2024 academic year. The samples received theory instructions and laboratory practice for five days. Instruments used for data collection included: 1) knowledge assessment on maternal and newborn nursing based on the instructional content; 2) attitude questionnaire on maternal and newborn nursing practice in the inpatient ward; 3) performance evaluation form assessing maternal and newborn nursing practice after the completion of the practicum; and 4) satisfaction questionnaire. Reliability of the instruments, using Cronbach's alpha coefficient was 0.98. Data were analyzed using descriptive statistics including frequencies, percentages, means, and standard deviations. The relationships among variables were analyzed using Pearson's correlation coefficient.

Findings showed that, the majority of participants had a high level of knowledge (86.34%). Attitudes towards maternal and newborn nursing practice were at the highest level ( $\bar{X}$ =4.73, SD=0.489). Maternal and newborn nursing practice was also at the highest level ( $\bar{X}$ =4.46, SD=0.589). Student satisfactions was at a high level ( $\bar{X}$ =4.48, SD=0.632). Additionally, maternal and newborn nursing practices was significantly and highly correlated with student satisfactions ( $r=0.999$ ,  $p=0.01$ ).

**Keywords:** Knowledge; Attitude; Maternal and Newborn Nursing Practice 1; Nursing students

---

<sup>\*</sup> Lecturer, Faculty of Nursing, Northern College, Tak Province

<sup>\*\*</sup> Lecturer, Faculty of Nursing, Western University, Buriram Campus

<sup>a</sup> Corresponding author: Thanyasiri Thanyasawad Email: thanyasiri.th@western.ac.th

*Received: Jun. 22, 25; Revised: Jul. 6, 25; Accepted: Jul. 6, 25; Published Online: Aug. 7, 25*

## บทนำ

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตนั้น ได้จัดให้มีการเรียนภาคทฤษฎีก่อน แล้วจึงตามด้วยภาคปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษามีการพัฒนาตนเองทั้งในด้านความลึกซึ้ง ในความรู้ทางการพยาบาล การประยุกต์ความรู้จากทฤษฎีของศาสตร์ต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติ การพยาบาลบนหอผู้ป่วย การพัฒนาทักษะ และเจตคติต่อการปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้รับบริการในสถานการณ์จริง ภายหลังที่สำเร็จการศึกษา สภาการพยาบาลจัดให้มีการสอบความรู้ทางการพยาบาล 8 รายวิชา ได้แก่ การผดุงครรภ์ การพยาบาลมารดาและทารก การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น การพยาบาลผู้ใหญ่ การพยาบาลผู้สูงอายุ การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ การพยาบาลอนามัยชุมชนและรักษาพยาบาลขั้นต้น และกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เพื่อขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง<sup>(1)</sup> ซึ่งการเรียนภาคปฏิบัติเป็นการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้ป่วย โดยการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลมารดา ทารก และผดุงครรภ์ ประกอบด้วย การเรียนภาคทฤษฎี และการฝึกภาคปฏิบัติ ภายหลังจากการเรียนรู้ในภาคทฤษฎีแล้ว นักศึกษาจะได้ฝึกภาคปฏิบัติในการดูแลมารดาและทารก ในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอดปกติ ซึ่งการขึ้นฝึกภาคปฏิบัติของรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และผดุงครรภ์ เป็นสถานการณ์ใหม่ที่นักศึกษาต้องเผชิญ ซึ่งอาจมีประสบการณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่อาจคาดคิด<sup>(2)</sup> เพื่อรักษามาตรฐานการศึกษาพยาบาล เป็นการประกันคุณภาพของผู้ประกอบวิชาชีพ และคุ้มครองผู้รับบริการสุขภาพ วิชาปฏิบัติการพยาบาลสูติศาสตร์ วิชาปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์ หรือวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา-ทารก และการผดุงครรภ์ มีลักษณะรายวิชาเฉพาะที่แตกต่างจากการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยทั่วไปคือ การปฏิบัติงานในห้องคลอด ซึ่งถือว่าเป็นภาวะที่ค่อนข้างวิกฤตในการปฏิบัติงาน และส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษาพยาบาล<sup>(3)</sup> และส่งผลต่อการเรียนรู้และความมั่นใจของนักศึกษา สาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียดในการปฏิบัติงานจะเกี่ยวข้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย ความคาดหวัง สัมพันธภาพกับอาจารย์ บุคลากร เพื่อน ลักษณะอุปนิสัยส่วนบุคคล สิ่งแวดล้อม และการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งรวมทั้งการพยาบาลในระยะหลังคลอด ได้สร้างความกังวลให้กับนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการอาบน้ำทารกแรกเกิด ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ต้องการผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ ทักษะการปฏิบัติ และควรมีปฏิภาณในการตัดสินใจต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ในขณะที่นักศึกษายังขาดประสบการณ์ และต้องการการเรียนรู้ ตลอดจนการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ<sup>(4)</sup> เพื่อเตรียมความพร้อมในการเผชิญสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในการฝึกปฏิบัติงาน โดยเฉพาะประสบการณ์ในการทำคลอดครั้งแรกของนักศึกษา ถือเป็นสถานการณ์ทำให้เกิดความรู้สึกที่หลากหลาย ความตกใจ ความกังวล ประหม่า สับสน ทำอะไรไม่ถูก และตื่นเต้นซึ่งเป็นสิ่งที่คาดการณ์ล่วงหน้าไม่ได้ เนื่องจากมีปัจจัยเกี่ยวข้องทั้งตนเอง หญิงตั้งครรภ์ อาจารย์นิเทศ และบุคลากรในห้องคลอด ซึ่งล้วนมีผลกระทบต่อกระบวนการพยาบาลทั้งสิ้น<sup>(5)</sup>

จากสภาพปัญหาการประเมินความรู้ความสามารถในวิชาการพยาบาลมารดาและทารก 1 ในปัจจุบัน มีหลายประเด็นที่อาจส่งผลการประเมินและการพัฒนาความสามารถของนักศึกษาพยาบาลในด้านนี้ จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา มีประเด็นหลัก ได้แก่ “การขาดมาตรฐานการประเมินที่ชัดเจน”

ในหลาย ๆ สถานศึกษา ยังไม่มีเกณฑ์หรือมาตรฐานที่ชัดเจนในการประเมินความรู้และความสามารถ การพยาบาลมารดาและทารก 1 ทำให้บางครั้งอาจจะขาดการประเมินทักษะที่สำคัญหรือการประเมิน อาจไม่ครอบคลุมทุกมิติของการพยาบาลมารดาและทารก 1 ที่จำเป็น “การขาดโอกาสในการฝึกปฏิบัติจริง” ซึ่งนักศึกษาพยาบาลบางครึ่งอาจไม่ได้รับโอกาสในการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์ที่หลากหลายหรือไม่ได้สัมผัส กับสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน เช่น ภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการตั้งครรภ์หรือคลอด การขาดประสบการณ์จริงทำให้การประเมินความรู้ ความสามารถ อาจไม่ได้สะท้อนถึงความสามารถจริง ของนักศึกษา “การขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยี” จากการประเมินสมรรถนะในด้านการใช้เทคโนโลยี ทางการแพทย์ เช่น การใช้เครื่องมือในการติดตามการเจ็บครรภ์ หรือการวินิจฉัยโรคสูติศาสตร์ในสมัยใหม่ อาจยังไม่เป็นที่เน้นมากพอในบางหลักสูตร ทำให้การประเมินในด้านนี้ยังไม่ครอบคลุม และประเด็นที่ท้าทาย กล่าวคือ “การประเมินที่ขาดการมีส่วนร่วมจากผู้ป่วย” ในบางกรณี อาจขาดการได้รับข้อมูลหรือข้อเสนอแนะ จากผู้ป่วยและครอบครัว ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สามารถสะท้อนถึงคุณภาพการให้บริการพยาบาล การได้รับข้อคิดเห็นจากผู้ป่วยจะช่วยให้นักศึกษาพยาบาลสามารถพัฒนาทักษะและการสื่อสารให้ดียิ่ง ขึ้น ส่งผลต่อความจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงเกณฑ์การประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ความรู้ ความสามารถ การพยาบาลมารดาและทารก 1 ของนักศึกษาพยาบาลมีความเข้มข้นและตรงตาม ความต้องการของสังคมและระบบสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

ดังนั้นการเตรียมความพร้อมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 ในการดูแลและ การช่วยเหลือต่อสตรีมีครรภ์ สตรีหลังคลอด และทารกแรกเกิดรวมถึงการตรวจการทำคลอด การส่งเสริม สุขภาพและป้องกันความผิดปกติในระยะตั้งครรภ์ระยะคลอด และระยะหลังคลอด ต้องอาศัย หลักวิทยาศาสตร์ และศิลปะการผดุงครรภ์<sup>(1)</sup> แต่ยังคงพบว่านักศึกษาพยาบาลยังไม่มีประสบการณ์ในการดูแล มารดาและทารกจริง ซึ่งไม่เข้าใจสรีรวิทยาของการตั้งครรภ์ การคลอด และการดูแลทารกแรกเกิดอย่างแท้จริง รวมทั้งไม่สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติจริงในหอผู้ป่วย ส่งผลต่อคุณภาพการดูแลผู้ป่วยมารดา และทารก และอาจทำให้เกิดความเครียดและความไม่พึงพอใจในการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การเตรียมความพร้อมด้าน ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 ของนักศึกษา พยาบาลต่อการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วย ซึ่งการประเมินในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา พยาบาลว่า ได้จัดทำแบบประเมินความรู้ ความสามารถของนักศึกษาพยาบาลในวิชาปฏิบัติการพยาบาล สูติศาสตร์ ซึ่งวิชาที่ฝึกปฏิบัติจะมีการประเมินจริยธรรม แห่งวิชาชีพและกฎหมาย ที่สอดคล้องกับการพยาบาล สูติศาสตร์มาใช้ในการประเมินนักศึกษาพยาบาลได้สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอน ในรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 ประกอบด้วย การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ในรายปกติ ตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์ การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ในระยะคลอด การพยาบาลมารดาทารก และการผดุงครรภ์ในหลังคลอด การทำคลอดปกติ การพยาบาลทารกแรกเกิด การส่งเสริมการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่ และการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลแบบองค์รวม เพื่อเป็นแนวทาง ในการนำไปใช้ ทำให้นักศึกษาได้เข้าใจเป้าหมายการเรียนรู้ ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติในการปรับปรุง และพัฒนาตนเองการได้ประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง

### วัตถุประสงค์การวิจัย

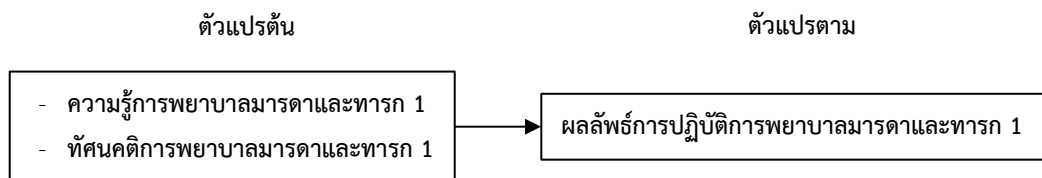
1. เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะคตติ การปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคตติ การปฏิบัติการพยาบาล และความพึงพอใจในการเตรียมความพร้อมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1

### คำถามการวิจัย

1. ระดับความรู้ ทักษะคตติ และการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลเป็นอย่างไร
2. ระดับความรู้ ทักษะคตติ และการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาล มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

### กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีบลูม<sup>(6)</sup> Bloom's Taxonomy of Learning หมายถึง ผลการเรียนรู้แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย (Cognitive domain) ทักษะพิสัย (Psychomotor domain) และจิตพิสัย (Affective domain) ซึ่งเกี่ยวข้องและสอดคล้องกับ สมรรถนะเชิงวิชาชีพของสภาการพยาบาล ประกอบด้วย 6 ด้านดังนี้ ด้านจริยธรรม คุณธรรม ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการสื่อสาร และด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ สมรรถนะเชิงวิชาชีพจะเชื่อมโยงกับลักษณะสมรรถนะการพยาบาลสู่ศาสตร์แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ การประเมินและการวินิจฉัยทางการพยาบาล การให้คำแนะนำและการสอนเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ การดูแลระหว่างการคลอด การดูแลหลังคลอด ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

### วิธีดำเนินการวิจัย

**รูปแบบการวิจัย** การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวางแบบความสัมพันธ์ (Descriptive correlational study) เพื่อศึกษา ความรู้ ทักษะคตติ การปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3

### ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 กำลังศึกษาภาคการศึกษาที่ 2/2567 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 139 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 กำลังศึกษาภาคการศึกษาที่ 2/2567 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 139 คน

### **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบวัดความรู้การปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติ การปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 จำนวน 32 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 จำนวน 32 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 จำนวน 23 ข้อ

### **การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ**

**ส่วนที่ 1 แบบวัดความรู้การปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 จำนวน 20 ข้อ** ลักษณะคำตอบแบบถูก-ผิด เกณฑ์การให้คะแนนใช้ของเบส<sup>(7)</sup> ดังนี้ คะแนนร้อยละ 0-59.99 หมายถึง ความรู้ระดับต่ำ คะแนนร้อยละ 60-79.99 หมายถึง ความรู้ระดับปานกลาง คะแนนร้อยละ 80-100 หมายถึง ความรู้ระดับสูง มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 1.0 ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการคูเดอรีซาร์ดสัน (KR-20) เท่ากับ 0.76

**ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อการฝึกการปฏิบัติการพยาบาล** ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ความรู้สึกทางบวกของนักศึกษาที่มีต่อวิชาชีพพยาบาล จำนวน 32 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นข้อคำถามเชิงบวกทั้งหมด เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.96 ทดสอบค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.90

**ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 จำนวน 32 ข้อ** ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.88 ทดสอบค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.99

**ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 จำนวน 23 ข้อ** ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ให้ค่าคะแนนจากมากไปน้อย มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.98 ค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.99

### **วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล**

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน โดยผู้วิจัยแจ้งอาจารย์ประจำชั้นปี 3 และผู้รับผิดชอบรายวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ และชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยกับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ทำการชี้แจงข้อมูลที่เก็บรวบรวมจะทำการปกป้องสิทธิประโยชน์และการรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ออกาสผู้ตอบแบบสอบถามได้ทำแบบสอบถามอย่างอิสระ ผู้วิจัยเป็นผู้ติดตามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทาง Google form application ใช้เวลา 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง

### การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ รหัสที่ 53/2568 วันที่รับรอง 30 พฤษภาคม 2568 หมดอายุ วันที่ 29 พฤษภาคม 2569 ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะได้รับการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและขอความร่วมมือในการเข้าร่วมการวิจัย การยอมรับ หรือปฏิเสธ การเข้าร่วมการวิจัยเป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยไม่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่พึงได้รับแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัย
2. เมื่อผู้เข้าร่วมวิจัยยินดีและสมัครใจเข้าร่วมการศึกษาวินิจฉัย จะเซ็นหนังสือยินยอมเข้าร่วมการศึกษาวินิจฉัยภายหลังจากทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์การศึกษาวินิจฉัยอย่างชัดเจนแล้ว
3. ในการเก็บข้อมูล แบบสอบถาม ใช้รหัสแทน ชื่อ-สกุลจริงของผู้เข้าร่วมวิจัย ข้อมูลทุกอย่างจะถูกเก็บเป็นความลับ การรายงานผลการวิจัยจะนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS version 26 โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานสถิติทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยกำหนดค่าระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

### ผลการวิจัย

**ด้านความรู้การพยาบาลมารดาและทารก 1** พบว่า คะแนนความรู้ โดยภาพรวมมีระดับสูง ร้อยละ 86.34 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ระดับคะแนนสูง 5 อันดับ ดังนี้ ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเรื่องการหายใจ เช่น หากทารกหายใจเร็วเกินไปหรือหายใจลำบากควรได้รับการพิจารณาตรวจสอบและรักษาต่อไป และมีการสร้างห้องให้นมที่สะดวกสบายในโรงพยาบาลและสถานพยาบาล เพื่อให้แม่สามารถให้นมได้อย่างง่ายดายและสะดวก มีระดับคะแนนสูง (ร้อยละ 97.1) รองลงมา ควรหลีกเลี่ยงการใส่ยาที่ไม่จำเป็นในระหว่างตั้งครรภ์ (ร้อยละ 96.4) การส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเพศที่ปลอดภัย: การใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ที่ไม่ตั้งใจ (ร้อยละ 95.0) การดูแลทารกอย่างใกล้ชิด: ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและทารกได้ดี (ร้อยละ 93.6) การฟังความคิดเห็นและข้อกังวลของหญิงตั้งครรภ์จากหลากหลายพื้นฐานวัฒนธรรม ไม่ควรละเลยหรือวิจารณ์ความเชื่อที่แตกต่าง (ร้อยละ 92.8) หญิงตั้งครรภ์ 14 สัปดาห์ ได้รับการวินิจฉัยติดเชื้อหัดเยอรมัน ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของทารกในครรภ์มากที่สุด (ร้อยละ 92.1) และพ่อบีบบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์กับทารกโดยการช่วยเลี้ยงดู และเป็นส่วนหนึ่งของการเติบโตของทารก (ร้อยละ 92.1) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

## ตารางที่ 1 คะแนนความรู้ การพยาบาลมารดาและทารก 1

ความรู้	ร้อยละ	ระดับคะแนน
1. การคุมกำเนิดหลังแต่งงาน เป็นการปรับตัวให้เข้ากันได้ก่อนจึงจะมีบุตร	73.4	ปานกลาง
2. คู่สมรสที่ต้องได้รับคำปรึกษาด้านพันธุกรรมคือสามีเป็นโรคจิตเภท	63.3	ปานกลาง
3. หญิงตั้งครรภ์ 14 สัปดาห์ ได้รับการวินิจฉัยติดเชื้อหัดเยอรมันส่งผลกระทบต่อสุขภาพ	92.1	สูง
4. การดื่มสุราผสมวันละ 3 แก้วจะทำให้ทารกในครรภ์มีโอกาสเกิดความพิการได้มากที่สุด	88.5	สูง
5. มดลูกหดตัวเป็นจังหวะไม่สม่ำเสมอโดยไม่เจ็บครรภ์ เกิดในช่วงไตรมาสที่สอง	56.1	ต่ำ
6. การช่วยเหลือในระหว่างการคลอดหากการคลอดตามธรรมชาติคอยช่วยมารดา	90.6	สูง
7. มารดาหลังคลอด 8 ชั่วโมงวัดอุณหภูมิได้ 37.9 องศาเซลเซียส	87.1	สูง
8. มารดาหลังคลอด 1 วัน มีพฤติกรรมปรับตัวเข้าสู่การเป็นมารดา	80.6	สูง
9. การดูแลทารกอย่างใกล้ชิด: ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและทารกได้ดี	93.6	สูง
10. พ่อมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์กับทารกโดยการช่วยเหลือเลี้ยงดู	92.1	สูง
11. การออกกำลังกาย: การรักษาน้ำหนักตัวให้สมดุลและออกกำลังกาย	88.5	สูง
12. การส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเพศที่ปลอดภัย: การใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกัน	95.0	สูง
13. การดูแลอุณหภูมิร่างกายให้คงที่ เช่น การอุ้มทารกให้ใกล้ชิดแม่ การห่อตัวทารก	89.9	สูง
14. การดูแลเรื่องการหายใจ เช่น หากทารกหายใจเร็วเกินไปหรือหายใจลำบาก	97.1	สูง
15. การสนับสนุนให้มารดาเริ่มให้นมแม่ภายใน 1 ชั่วโมงหลังคลอด	80.6	สูง
16. มีการสร้างห้องให้นมที่สะดวกสบายในโรงพยาบาลและสถานพยาบาล	97.1	สูง
17. ผลกระทบของยาและระยะเวลาการให้ยามีผลในการพัฒนาของทารกในครรภ์	92.1	สูง
18. ควรหลีกเลี่ยงการใช้ยาที่ไม่จำเป็นในระหว่างตั้งครรภ์	96.4	สูง
19. การรับรู้และเข้าใจค่านิยมและประเพณีเช่น พิธีกรรม การรักษา หรืออาหาร	79.9	ปานกลาง
20. การฟังความคิดเห็นและข้อกังวลของหญิงตั้งครรภ์จากหลากหลายพื้นฐาน	92.8	สูง
<b>ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม</b>	<b>86.34</b>	<b>สูง</b>

**ระดับทัศนคติ** ต่อการฝึกการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}=4.72, SD=0.494$ ) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ระดับคะแนนมากที่สุดเรียงตามลำดับมากไปน้อยทั้ง 7 ด้าน ดังนี้ ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย คะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{X}=4.76, SD=0.482$ ) รองลงมา ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพบุคลิกภาพเชิงวิชาชีพ ( $\bar{X}=4.74, SD=0.486$ ) ด้านภาวะผู้นำ ( $\bar{X}=4.71, SD=0.496$ ) และด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ ( $\bar{X}=4.71, SD=0.473$ ) ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ( $\bar{X}=4.70, SD=0.490$ ) ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ ( $\bar{X}=4.69, SD=0.507$ ) และ ด้านวิชาการและการวิจัย ( $\bar{X}=4.68, SD=0.572$ ) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับทัศนคติ ต่อการฝึกการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1

ทัศนคติรายด้าน	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนน
1. ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย	4.76	0.48	มากที่สุด
2. ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์	4.74	0.48	มากที่สุด
3. ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพบุคลิกภาพเชิงวิชาชีพ	4.74	0.48	มากที่สุด
4. ด้านภาวะผู้นำ	4.71	0.49	มากที่สุด
5. ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ	4.71	0.47	มากที่สุด
6. ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ	4.69	0.50	มากที่สุด
7. ด้านวิชาการและการวิจัย	4.68	0.52	มากที่สุด
ภาพรวมโดยเฉลี่ย	4.72	0.49	มากที่สุด

การปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 บนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ( $\bar{X}=4.46$ ,  $SD=0.589$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ การบันทึกข้อมูลทางการพยาบาล ครอบคลุม ถูกต้อง และต่อเนื่องตลอดระยะเวลาของการฝากครรภ์ตามแบบฟอร์มแต่ละหน่วยงานได้ถูกต้อง ( $\bar{X}=4.54$ ,  $SD=0.568$ ) รองลงมาเกี่ยวกับการปฏิบัติในเรื่อง การเคารพในความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาหรือพิธีกรรมของหญิงตั้งครรภ์ ( $\bar{X}=4.51$ ,  $SD=0.582$ ) และอันดับ 3 ได้แก่ นิสิตสามารถซักประวัติ เกี่ยวกับประวัติส่วนตัว การเจ็บป่วยในอดีตและปัจจุบัน โรคทางพันธุกรรม การตั้งครรภ์และการคลอดในอดีตและปัจจุบันทุกราย ( $\bar{X}=4.50$ ,  $SD=0.569$ ) มีการปฏิบัติในหญิงตั้งครรภ์ได้รับการประเมินและได้รับการฉีดวัคซีน เช่น บาดทะยัก ไอกรณ คอตีบ ไข้หวัดใหญ่ ( $\bar{X}=4.50$ ,  $SD=0.594$ ) มีการให้คำแนะนำและส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์ได้รับการตรวจอย่างต่อเนื่องสามารถฝากครรภ์ครบ 8 ครั้งคุณภาพ ( $\bar{X}=4.50$ ,  $SD=0.543$ ) และให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เช่น การอาบน้ำ การรับประทานอาหาร และการขับถ่าย ( $\bar{X}=4.50$ ,  $SD=0.569$ ) และมีส่วนร่วมประเมินปัญหาและวางแผนให้หญิงตั้งครรภ์และครอบครัว ได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับภาวะสุขภาพ ( $\bar{X}=4.50$ ,  $SD=0.569$ ) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลคะแนนการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 บนหอผู้ป่วย

รายการ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนน
1. สามารถซักประวัติ เกี่ยวกับประวัติส่วนตัว การเจ็บป่วยในอดีตและปัจจุบัน	4.50	0.56	มากที่สุด
2. สามารถตรวจครรภ์และประเมินอาการทารกในครรภ์ตามไตรมาสได้ถูกต้อง	4.42	0.61	มาก
3. ติดตามผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการทั้งสามมีและภรรยา เช่น HIV, HbsAg	4.42	0.61	มาก
4. สามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหญิงตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยงต่ำ	4.41	0.58	มาก
5. สามารถกำหนดข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลให้ครอบคลุมปัญหาได้ทุกราย	4.40	0.59	มาก
6. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการคัดกรองความเสี่ยง ประเมินภาวะเสี่ยง	4.41	0.62	มาก
7. สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของหญิงตั้งครรภ์	4.45	0.62	มาก
8. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการประเมินและได้รับการฉีดวัคซีน เช่น บาดทะยัก ไอกรณ	4.50	0.59	มากที่สุด

## ตารางที่ 3 (ต่อ) ผลคะแนนการปฏิบัติกรพยาบาลมารดาและทารก 1 บนหอผู้ป่วย

รายการ	$\bar{X}$	SD	ระดับคะแนน
9. สามารถกำหนดแผนการพยาบาลที่ส่งเสริมสนับสนุนในการปฏิบัติตัว	4.47	0.59	มาก
10. สามารถสื่อสารแผนการพยาบาลให้ทีมพยาบาลและทีมสุขภาพให้เข้าใจทั่วถึง	4.45	0.56	มาก
11. สามารถติดตามเฝ้าระวังความก้าวหน้าของการตั้งครรภ์และทารกในครรภ์	4.42	0.60	มาก
12. สามารถคัดกรองความเสี่ยงตามมาตราฐานและตามเกณฑ์การฝากครรภ์	4.38	0.60	มาก
13. สามารถแนะนำให้มีคัมกันโรคแก่หญิงตั้งครรภ์ ตามนโยบาย	4.46	0.56	มาก
14. สามารถพิจารณาอำนวยความสะดวกและประสานเพื่อส่งตรวจพิเศษต่างๆ	4.40	0.61	มาก
15. ให้การปรึกษาเป็นรายบุคคลเพื่อให้กำลังใจ ช่วยเหลือการตัดสินใจ	4.43	0.60	มาก
16. ให้ข้อมูลและความรู้ในการดูแลสุขภาพตนเองระหว่างตั้งครรภ์ได้ครอบคลุม	4.40	0.62	มาก
17. มีการติดตามเฝ้าระวังความก้าวหน้าของการตั้งครรภ์และภาวะสุขภาพ	4.43	0.60	มาก
18. ใช้ความรู้ ความเข้าใจ และการปฏิบัติตนที่ถูกต้องในการดูแลสุขภาพตนเอง	4.47	0.59	มาก
19. ประชุมปรึกษาในทีมพยาบาล เพื่อหา แนวทางการปรับปรุงการพยาบาล	4.49	0.56	มาก
20. ให้คำแนะนำและส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์ได้รับการตรวจอย่างต่อเนื่อง	4.50	0.54	มากที่สุด
21. ร่วมพิจารณากับทีมพยาบาลเพื่อส่งต่อ/ปรึกษา/ส่งข้อมูลให้กับแพทย์	4.47	0.60	มาก
22. สนับสนุนให้สามีและครอบครัว มีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์	4.49	0.56	มาก
23. มีการใช้ข้อมูลจากการประเมินในระยะแรกและต่อเนื่องในการวินิจฉัย	4.49	0.58	มาก
24. จัดโปรแกรม การออกกำลังกายที่เหมาะสมตามมาตรฐานการตั้งครรภ์	4.50	0.56	มากที่สุด
25. ให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เช่น อาบน้ำ การรับประทานอาหาร	4.47	0.56	มาก
26. มีส่วนร่วมประเมินปัญหาและวางแผนให้หญิงตั้งครรภ์และครอบครัว	4.50	0.56	มากที่สุด
27. จัดให้ข้อมูลและความรู้ในโรงเรียนพ่อแม่อย่างน้อย 2 ครั้ง ทั้งแบบรายบุคคล	4.48	0.58	มาก
28. มีส่วนร่วมในการอธิบายและชี้แจงข้อมูลเหตุผลและความจำเป็น	4.47	0.56	มาก
29. เคารพในความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาหรือพิธีกรรมของหญิงตั้งครรภ์	4.51	0.58	มากที่สุด
30. อธิบายสิทธิการรักษา ประเมินความพร้อมของสิทธิต่อการคลอด	4.48	0.55	มาก
31. บันทึกข้อมูลทางการพยาบาล ครอบคลุม ถูกต้อง และต่อเนื่อง ตลอดระยะ	4.54	0.56	มากที่สุด
32. ข้อความที่บันทึก ชัดเจน กะทัดรัด สามารถสื่อความหมายแก่ทีมสหสาขา	4.49	0.60	มาก
<b>ภาพรวมโดยเฉลี่ย</b>	<b>4.46</b>	<b>0.58</b>	<b>มาก</b>

ผลการวิเคราะห์ คะแนนความพึงพอใจต่อการปฏิบัติกรพยาบาลมารดาและทารก 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก ( $\bar{X}$ =4.48, SD=0.632) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ที่มีคะแนนมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ มีวินัยในการปฏิบัติงาน ส่งงานตรงตามเวลา ( $\bar{X}$ =4.55, SD=0.616) รองลงมา มีความซื่อสัตย์ ซื่อ นมีน้ำใจ และอดทน ( $\bar{X}$ =4.54, SD=0.617) และมีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ดีต่อผู้ร่วมงาน ( $\bar{X}$ =4.53, SD=0.606) มีความกระตือรือร้นและไม่เลื่องงาน ( $\bar{X}$ =4.53, SD=0.606) ซื่อสัตย์สุจริต อ่อนน้อมถ่อมตนมีสัมมาคารวะ ( $\bar{X}$ =4.53, SD=0.629) และรักษาจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล ( $\bar{X}$ =4.53, SD=0.629) ตามลำดับ

## อภิปรายผล

ผลการวิจัยนี้ สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. **ระดับความรู้ด้านการพยาบาลมารดาและทารก 1** อยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พุนทรัพย์ ลาภเจียม พบว่า การเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานต่อความรู้และทักษะการปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และผดุงครรภ์ มีคะแนนเพิ่มขึ้น<sup>(5)</sup> หลังเข้าร่วมการเตรียมความพร้อมคะแนนความรู้วิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และผดุงครรภ์ 1 อธิบายได้ว่า นักศึกษาพยาบาลมีความรู้มากที่สุด เกี่ยวกับการดูแลเรื่องการหายใจ เช่น หากทารกหายใจเร็วเกินไปหรือหายใจลำบากควรได้รับการพิจารณาตรวจสอบและรักษาต่อไป และการสร้างห้องให้นมที่สะดวกสบายในโรงพยาบาลและสถานพยาบาลเพื่อให้แม่สามารถให้นมได้อย่างง่ายดายสะดวกปลอดภัย และควรหลีกเลี่ยงการใช้ยาที่ไม่จำเป็นในระหว่างตั้งครรภ์แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องที่กล่าวมา และสอดคล้องกับการศึกษาของ ปุณยณัฐ พิมใจใส และนนงนัส วงษ์จันทร์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม คือ ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้นักศึกษา ได้ฝึกทักษะที่สำคัญ เช่น การตรวจครรภ์ การรับคลอด เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้สอนต้องจัดให้นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจในเนื้อหาในส่วนของภาคทฤษฎีและสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในภาคปฏิบัติได้ ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาเกิดทักษะจากการลงมือปฏิบัติจริง (Learning by doing)<sup>(8)</sup> ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะหลักของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง และวัตถุประสงค์ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของสภาการพยาบาล คือการมุ่งหวังให้นักศึกษาพยาบาลได้มีการเรียนรู้แบบบูรณาการและพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพื่อเป็นพยาบาล เช่น ปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างมีจริยธรรมตามมาตรฐานและกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และสอดคล้องกับการศึกษาของ วรางคนางค์ คุ่มสุข พบว่า การใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติงานวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 ต่อความรู้ ความพึงพอใจและความมั่นใจในตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้หลังเตรียมความพร้อมสูงขึ้น<sup>(9)</sup> อธิบายได้ว่า การเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติมีความสำคัญมากที่จะช่วยให้นักศึกษามีความเครียดน้อยลง มีความมั่นใจในการปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย มีการวางแผนการเรียนอย่างเป็นระบบ สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน อาจารย์นิเทศ บุคลากรในทีมสุขภาพได้ ซึ่งมีส่วนช่วยให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชามากขึ้น และยังได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในกลุ่มและอาจารย์ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเสริมในจุดที่สงสัยหรือขาดตกบกพร่องไปได้เป็นอย่างดี

2. **ระดับทัศนคติ ต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1** งานวิจัยนี้พบว่า คะแนนทัศนคติต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กฤษณา โชติชื่น พบว่า การเตรียมความพร้อมนักศึกษาพยาบาลสำหรับการฝึกปฏิบัติในคลินิกผดุงครรภ์ตามแนวคิด VARK กล่าวว่า ด้านเจตคติเป็นการตอบสนองด้านความรู้สึก ความคิด และความเชื่อ ที่มีแนวโน้มจะแสดงออกทางด้านพฤติกรรมว่าชอบหรือไม่ชอบ ทั้งนี้ การเตรียมความพร้อมจะช่วยให้ นักศึกษามีความรู้สึก

ทางบวกต่อกระบวนการจัดการเรียน<sup>(10)</sup> การสอนที่ได้รับและเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาทำให้เกิดความพึงพอใจต่อวิธีการสอน อาจารย์ผู้สอน และบรรยากาศในการเรียนรู้ มีเจตคติที่ดีและมีความสุขในการเรียนรู้ ซึ่งการศึกษาของ สิริรักษ์ ศรีมาลา และรุ่งทิวา หวังเรืองสถิต พบว่า กิจกรรมการเตรียมความพร้อมด้านเจตคติ เช่น การเสริมสร้างพลังก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาล โดยวิธีการเรียนรู้เรื่องเล่าจากรุ่นพี่ การสร้างสัมพันธ์ภาพ และความคุ้นเคยกับอาจารย์ผู้นิเทศ โดยแยกตามกลุ่มการทำแบบทดสอบเจตคติ เพื่อประเมินความรู้สีก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมในคลินิก<sup>(11)</sup> สอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภรัตน์ แจ่มแจ่ม, วิรดา อรรถเมธากุล และดวงแข พิทักษ์สิน พบว่า ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย ภาวะผู้นำ แสดงออกถึงการเคารพในคุณค่า ความเชื่อ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ตลอดจนคุณลักษณะเชิงวิชาชีพบุคลิกภาพเชิงวิชาชีพอันได้แก่ นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อผลงาน ถึงแม้จะออกมาดีหรือไม่ดีก็ตาม สามารถปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่โกหกปิดบังหรือคัดลอกงานส่งครู พร้อมทั้งการดำรงตนเป็นคนดีมีคุณธรรมมีมนุษยสัมพันธ์ มารยาทงามทั้งกายและวาจา<sup>(12)</sup> ทำให้นักศึกษามีความตระหนักในงานที่ปฏิบัติและมีทัศนคติทางบวกต่อวิชาชีพ อันจะนำไปสู่บรรยากาศที่มีความสุขในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก

**3. ระดับการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1** งานวิจัยนี้พบว่า คณะกรรมการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วนิตา ขวเจริญพันธ์ และนิชดา สารถวัลย์แพทย์ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์ต่อการเตรียมความพร้อม ก่อนฝึกปฏิบัติการพยาบาล และผลการปฏิบัติการพยาบาลระยะคลอดของนักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษามีทักษะในการดูแลผู้คลอดอยู่ในระดับดี<sup>(13)</sup> อธิบายได้ว่า นักศึกษาต้องใช้การคิดวิเคราะห์และประเมินผู้คลอดเชื่อมโยงนำไปสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งในการเตรียมความพร้อมที่ผ่านมาอาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้แนะนำเกี่ยวกับคู่มือการฝึกปฏิบัติและการพยาบาลในระยะต่าง ๆ ของการคลอด ได้แก่ การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ในรายปกติ ตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์ การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ในระยะคลอด และการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ในระยะหลังคลอด ซึ่งอาจารย์ผู้สอนทำการสาธิตทักษะที่สำคัญตามคู่มือและการให้นักศึกษาสาธิตย้อนกลับ ทั้งนี้ การสอนในห้องฝึกปฏิบัติทักษะจะทำให้ นักศึกษาคิดวิเคราะห์ และช่วยในการเรียนรู้ เพิ่มความมั่นใจแก่นักศึกษา และช่วยให้การฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยได้ดีและสอดคล้องกับการศึกษาของ สุกัญญา ม่วงเลี้ยง และคณะ พบว่า ผลการเตรียมความพร้อมก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติงานต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ หลังการเตรียมความพร้อมฯ นักศึกษามีความพร้อมด้านทักษะการปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 อยู่ระดับดี<sup>(16)</sup> อธิบายได้ว่าจากการเตรียมความพร้อมนักศึกษาในกิจกรรมการอภิปรายกลุ่มกับอาจารย์ผู้นิเทศแต่ละแผนกของแหล่งฝึกภาคปฏิบัติและอาจารย์ผู้นิเทศได้อธิบายวัตถุประสงค์ทำให้นักศึกษามีความตระหนักมากขึ้นและมีแนวทางที่นักศึกษาจะเตรียมตัวสำหรับการขึ้นฝึกภาคปฏิบัติโดยมีความตั้งใจและสนใจในการทบทวนความรู้ด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนและสามารถสรุปเนื้อหาของแต่ละเรื่องได้ถูกต้องและนำมาสู่การฝึกทักษะการพยาบาลในระยะตั้งครรภ์เกี่ยวกับ

การตรวจครรภ์และการคิดอายุครรภ์ และการตรวจร่างกายหญิงตั้งครรภ์ การพยาบาลในระยะคลอดเกี่ยวกับการประเมินผู้คลอดเมื่อแรกจับ การเตรียมตัวผู้คลอด การเตรียมสถานที่อุปกรณ์และการทำคลอด และการพยาบาลในระยะหลังคลอดเกี่ยวกับการอาบน้ำทารก การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และการตรวจร่างกายมารดาและทารกหลังคลอด และจากการได้รับการประเมินความพร้อมทักษะทางการพยาบาล ทำให้นักศึกษาทราบว่า ตนเองมีระดับความพร้อมสำหรับการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอดมาก-น้อยเพียงใด และมีความไม่พร้อมทักษะทางการพยาบาลในเรื่องใด ส่งผลให้นักศึกษานำไปใช้ให้การพยาบาลภาคปฏิบัติขณะฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ พวงผกา อินเอยม, จำลอง ชูโต และสุนทรี ภาณุภัทร์ พบว่า ภายหลังการจัดโครงการเตรียมความพร้อมก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติ นักศึกษามีความพร้อมเพิ่มมากขึ้นในทุกทักษะอยู่ในระดับมาก ทำให้นักศึกษามีความมุ่งมั่นใจมากขึ้น และรู้ถึงสถานการณ์ที่จะทำให้เกิดการเตรียมตัว และเตรียมใจก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติจริง<sup>(17)</sup>

**4. ระดับความพึงพอใจ ต่อการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 งานวิจัยนี้พบว่า** คะแนนความพึงพอใจต่อการปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก 1 อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับการศึกษาของ วรางคณา คุ่มสุข พบว่า การใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติงานปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 ต่อความรู้ ความพึงพอใจและความมั่นใจในตนเองของ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3<sup>(9)</sup> ซึ่งอธิบายได้ว่า Maslow<sup>(14)</sup> กล่าวว่า ความต้องการให้ตนเองประสบความสำเร็จ (Self-actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล ความต้องการทำทุกสิ่งได้สำเร็จ บุคคลพยายามที่จะสร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดเป็นอันดับแรกก่อน เมื่อความต้องการนั้นได้รับความพึงพอใจ ความต้องการนั้นก็หมดลงและเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลพยายามสร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดลำดับต่อไป จากการศึกษาของ กฤษณา ศักดิ์ศรี พบว่าความพึงพอใจมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมของบุคคลที่จะโน้มเอียงไปตามความพึงพอใจ ในแง่ของการเรียนการสอน ความพึงพอใจมีผลต่อการเรียน ดังนี้ ความพึงพอใจมีผลต่อวิชาที่เรียนและครู ความพึงพอใจมีผลต่อการใส่ใจในการเรียนการสอนและความเข้าใจในบทเรียน ความพึงพอใจมีผลต่อการรับรู้และความพึงพอใจมีผลต่อการตั้งความมุ่งหมาย ซึ่งความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการฝึกการพยาบาลมารดาและทารก 1 ในด้านความมีวินัยในการปฏิบัติงาน ส่งงานตรงตามเวลา มีความซื่อสัตย์ ขยัน มีน้ำใจ และอดทนและมีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ต่อผู้ร่วมงาน มีความกระตือรือร้นและไม่เลื่องงาน ซื่อสัตย์ สุจริต อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ และในด้านการรักษารายาบรรณวิชาชีพพยาบาล<sup>(15)</sup> อธิบายได้ว่า อาจารย์ผู้สอนได้การจัดปฐมนิเทศแนะนำรายวิชา บรรยายสรุปเนื้อหาทฤษฎี เพราะเนื้อหาการพยาบาลมารดาและทารก 1 มีรายละเอียดและหลายขั้นตอน การสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์หรือสถานการณ์เสมือนจริง มีผลต่ออารมณ์ ความรู้สึก และเห็นกระบวนการที่ชัดเจน สามารถประเมินตนเองได้ชัดเจน และการสอนในห้องฝึกปฏิบัติทักษะทางการผดุงครรภ์ ห้องเรียนเสมือนจริง โดยมีสถานการณ์จำลอง และอุปกรณ์ที่เสมือนจริง เพื่อให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติจริงมากยิ่งขึ้น

**5. ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทักษะคิด การปฏิบัติการพยาบาล และความพึงพอใจ** ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติการพยาบาล อยู่ในระดับต่ำ แสดงว่า

นักศึกษาอาจขาดความรู้และทักษะ เช่น หากนักศึกษาไม่มีความรู้หรือทักษะที่เพียงพอในการดูแลมารดา และทารก 1 อาจทำให้การปฏิบัติกรพยาบาลมารดาและทารก 1 ไม่ครบถ้วน หรือทำให้เกิดการปฏิบัติที่ผิดพลาดได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการดูแลน้อยไป และอาจเนื่องมาจาก สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาล เช่น สภาพแวดล้อมในหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลที่ไม่สะดวกสบาย หรือขาดอุปกรณ์ที่เหมาะสม หรือที่มการพยาบาลของแหล่งฝึกต่าง ๆ มีความแตกต่างกัน อาจทำให้นักศึกษาไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกรดูแลมารดาและทารก 1 ขาดความมั่นใจ อย่างไรก็ตามการสื่อสารที่ไม่ชัดเจนก็มีส่วนในการฝึกปฏิบัติ เช่น การสื่อสารระหว่างทีมการพยาบาล และนักศึกษาหรืออาจารย์นิเทศ อาจไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถให้คำแนะนำ หรือคำปรึกษาที่ดีได้ ส่งผลกระทบให้การดูแลไม่เหมาะสม

ดังนั้น การเตรียมความพร้อมด้านความรู้ ทักษะคติ ต่อการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยเป็นสิ่งสำคัญ ถ้านักศึกษามีความรู้ในการพยาบาลมารดาและทารก 1 และได้รับการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมทั้งด้าน ความรู้ ทักษะการปฏิบัติการพยาบาล และการคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงสู่สถานการณ์จริง มีการฝึกฝนในห้องปฏิบัติการพยาบาลจนเกิด ความชำนาญและมั่นใจ จะส่งผลให้นักศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

#### **ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้**

1. ได้ประเด็นความรู้ การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ในรายปกติตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์ การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ในระยะคลอด และการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ในหลังคลอด นำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

2. นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติการพยาบาล ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ร่วมกับการฝึกทักษะ เพื่อช่วยเพิ่มความมั่นใจ และทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความพร้อมในการฝึกปฏิบัติ การพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

#### **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป**

ควรศึกษาวิจัยชนิด Mixed method research เป็นการวิจัยแบบผสมผสานเพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในระยะตั้งครรภ์ การพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ในระยะคลอด และการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ในหลังคลอดของนักศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

## เอกสารอ้างอิง

1. สภาการพยาบาล. ประกาศสภาการพยาบาล เรื่อง สมรรถนะหลักของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก สาขาพยาบาลศาสตร์ หลักสูตรฝึกอบรมการพยาบาลขั้นสูงระดับวุฒิบัตร และได้รับวุฒิบัตร/หนังสืออนุมัติแสดงความรู้ความชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และการพยาบาลเฉพาะทางสาขาพยาบาลศาสตร์. นนทบุรี; สภาการพยาบาล; 2561.
2. ขุนทิภาณูจน์ แซ่ตัน, ศศิธร คำพันธ์. ความเครียดและการเผชิญความเครียดของนักศึกษาพยาบาลในการฝึกภาคปฏิบัติวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ. 2557;30(3):54-63.
3. กัญญูชิสสา สุนทรมาลัย. ปัจจัยทำนายและแนวทางลดความเครียดในการฝึกภาคปฏิบัติวิชาการพยาบาลมารดา-ทารก และการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาลตำรวจ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ. วารสารพยาบาลตำรวจ. 2560;9(2):128-38.
4. วรณวดี เนียมสกุล, ภิญญารัช บรรณเจตพงศ์ชัย. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนคลินิกฝึกการกระทำโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบ VARK ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์. 2559;8(2):20-36.
5. พูลทรัพย์ ลากเจียม. ผลของการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานต่อความรู้และทักษะการปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารกและผดุงครรภ์ ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่. ราชวดีสาร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทร. 2562;9(2):42-54.
6. Bloom BS. Taxonomy of Educational Objectives, Handbook: The Cognitive Domain. David McKay, New York; 1956.
7. Best JW. Research in Education. 3rd ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall; 1977.
8. ปุณยนุช พิมพ์ใจใส, นงนภัส วงษ์จันทร์. ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล มารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม. วารสารพยาบาลทหารบก. 2561;19(1):154-63.
9. วรวงคณา คุ่มสุข. การใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติงานวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์1ต่อความรู้ ความพึงพอใจและ ความมั่นใจในตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตรชั้นปีที่ 3. The New Viridian Journal of Arts, Humanities and Social Sciences. 2564;1(6):1-15.
10. กฤษณา โชติชื่น. การเตรียมความพร้อมนักศึกษาพยาบาล สำหรับการฝึกปฏิบัติในคลินิกฝึกการกระทำตามแนวคิด VARK. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. 2564;4(3):15-25.
11. สิริรักษ์ ศรีมาลา, รุ่งทิวา หวังเรืองสถิตย์. ผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนการพยาบาลทารกแรกเกิดแบบ VARK Learning Style. วารสารวิชาการสาธารณสุข. 2558;24(4):751-9.

12. ศุภรัตน์ แจ่มแจ้ง, วิรดา อรรถเมธากุล, ดวงแข พิทักษ์สิน. ผลของการเตรียมความพร้อมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วย อย่างมีแบบแผนสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 2561;20(3):147-63.
13. วนิดา ชวเจริญพันธ์, นิชดา สารถวัลย์แพศย์. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์ต่อการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติการพยาบาลและผลการปฏิบัติการพยาบาลระยะคลอดของนักศึกษาพยาบาล. วารสารพยาบาลทหารบก. 2562;20(1):351-8.
14. Maslow AH. Motivation and Personality. New York, NY: Harper & Row Publishers; 1954.
15. กฤษณา ศักดิ์ศรี. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิยมิวิทยา; 2530: 212.
16. สุกัญญา ม่วงเลี้ยง, สุภารัตน์ ไชยประสิทธิ์, ญัฎฐมณฑน์ โกศัย, สิริกานดา สุขเกษม, วิรินทร์ พิมพ์ลอย. ผลการเตรียมความพร้อมก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติงานต่อผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์. วารสารวิจัยการพยาบาลและวิทยาศาสตร์สุขภาพ. 2566;15(1):236-54
17. พวงผกา อินทรเอี่ยม, จำลอง ชูโต, สุนทร ภาณุทัต. ผลของการจัดโครงการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติต่อความเครียดและความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลครั้งแรกของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตรมหาวิทาลัยราชธานีวิทยาเขตอุตรธานี. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 2 “การวิจัย 4.0 เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน”.2559:170-79